

Yhteisöllinen myönteinen käyttäytymisen tuki

Käyttäytymisen tuen verkkokurssi
Kevät 2024

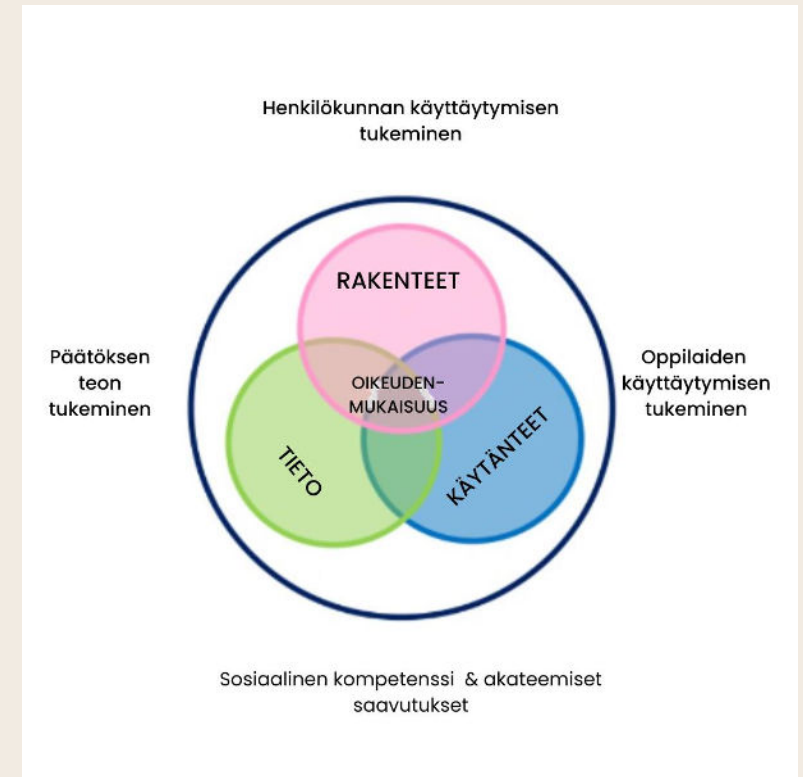
itla

Yhteisöllinen myönteinen käyttäytymisen tuki

- Myönteistä käyttäytymisen tukea ja tuen interventioita koko koulun tai varhaiskasvatusyksikön laajuudessa sovellettaessa käytetään käsitettä yhteisöllinen myönteinen käyttäytymisen tuki (School Wide Positive Behavior Interventions and Support, SW-PBIS)
- Yhteisöllisen myönteisen käyttäytymisen tuen viitekehys on lähtöisin Yhdysvalloista ja sen vaikuttavuutta on tutkittu Yhdysvaltojen lisäksi mm. Suomessa, Norjassa, Alankomaissa ja Australiassa
- Tutkitusti positiivinen vaikutus oppijoiden sosiaalisiin ja emotionaalisiin taitoihin, asenteisiin itseä ja toisia kohtaan, käyttäytymiseen sekä akateemisiin saavutuksiin

Kaiken pohjana yhteisöllinen toimintakulttuuri

- Oikeudenmukaisuus – tuki järjestetään tarpeen mukaisesti kaikille lapsille ja nuorille
- Rakenteet – takaavat toiminnan laadun ja jatkuvuuden
- Käytänteet – varmistetaan paras mahdollinen soveltuvuus oman yhteisön tarpeisiin
- Tieto – kaiken suunnittelun ja päätöksen teon taustalla

Kuvan lähde: <https://www.pbis.org/topics/school-wide>

- Suomalaiset ProKoulu- ja ProVaka-toimintamallit perustuvat yhteisölliseen myönteisen käyttäytymisen tuen malliin (SW-PBIS)
- ProKoulu- ja ProVaka –toimintamalleja on kehitetty vuodesta 2013 alkaen Opetus- ja Kulttuuriministeriön rahoituksella Itä-Suomen ja Jyväskylän yliopiston sekä Niilo Mäki Instituutin yhteistyönä
- ProKoulu on arvioitu Kasvun tuen menetelmäarviossa keväällä 2023 vahvan näytön menetelmäksi (arvio 5/5) <https://kasvuntuki.fi/metodit/prokoulu-toimintamalli/>
- Lisää tietoa ProKoulusta ja ProVakasta saat osoitteesta <https://www.prokoulu.fi/>
- Norjassa ja Tanskassa yhteisöllistä myönteisen käyttäytymisen tuen toimintamalli tunnetaan nimellä PALS (positiv atferd læringsmiljø samhandling) ja Ruotsissa nimellä IBIS

Joustavasti tehostuvan tuen malli (MTSS) ja yhteisöllinen myönteinen käyttäytymisen tuki

- Tuen muuttaminen joustavasti ja tietoperustaisesti
- Suunnitelmallinen, vahva, tutkimusperustainen yleinen tuki kaiken perustana
- Tuen kohdentuessa ja yksilöityessä lapsen tai nuoren tukena olevien ammattilaisten määrä lisääntyy ja oman varhaiskasvatusyksikön tai koulun pedagogisen henkilöstön lisäksi mukaan tulee ottaa opiskeluhuoltopalveluiden ammattilaiset sekä tarpeen kasvaessa myös ulkopuoliset toimijat esimerkiksi perheneuvola, lastensuojelu tai erikoissairaanhoido
- Tärkeää on tuen vaikuttavuuden seuraaminen, menetelmäuskollisuus interventioiden toteuttamisessa ja tuen suunnitteleminen sekä tarvittaessa muokkaaminen kerätyn tiedon pohjalta

- Tason 3 keinoja tarvitsee 1–5% lapsista ja nuorista. Tuki on yksilöllistä, moniammatillista, intensiivistä, tarve- ja toimintalähtöistä.

Yksilöity tuki

- Tason 2 tukitoimia tarvitsee keskimäärin 10–15% lapsista ja nuorista. Kohdennetun tuen tasolla arvioidaan yleisen tuen eri osien toimivuutta ja arvioinnin pohjalta rakennetaan yleisen tason tuen päälle suunnitelmallista ja todetun haasteen mukaan kohdennettua interventiotukea.

Kohdennettu tuki

- Tason 1 keinot tukevat kaikkia lapsia ja kasvattajia kaikissa oppimisympäristöissä. Tuen perusta on välittävä, turvallinen ilmapiiri, joka luo perustan myönteiselle, ennakoivalle käyttäytymisen tuelle. Yleisen tuen keinot ovat riittävä tuki neljälle viidestä lapsesta ja nuoresta.

Yleinen tuki

run

isen
tolähde

Yhteisöllisen myönteisen käyttäytymisen tuen keskeiset keinot tuen eri vaiheissa

Yksilöity tuki

- Käyttäytymisen arviointi ja interventioiden suunnittelu yhteistyössä ammattilaisten, lapsen tai nuoren ja hänen huoltajiensa kanssa
- Moniammatillinen toiminta si-sote-yhteistyössä lapsen parhaaksi
- Tuen suunnittelu huomioiden aikaisemmat tukitoimet ja interventiot sekä niillä saavutettu yksilöllinen vaikuttavuus
- Ongelmatilanteiden ennaltaehkäisy, esimerkiksi ympäristön muokkaus ja tilanteiden ennakointi
- Uuden, korvaavan ja mukautuvan käyttäytymisen aktiivinen opettaminen ei-toivotun käyttäytymisen tilalle
- Kohdennetun positiivisen palautteen ja kehuun tehostaminen ja lisääminen
- Turvallisuusrutiinit esimerkiksi rauhoittumispaikka, turva-aikuinen
- Tietoon perustuva tuen suunnittelu, täytäntöönpano ja toimivuuden arviointi

Kohdennettu tuki:

- Aikuisten tarjoaman tuen ja ohjauksen lisääminen
- Struktuurin ja ennakkoinnin vahvistaminen ja kohdentaminen
- Tehostettu, kohdennettu toivotun käyttäytymisen kehuminen ja positiivinen vahvistaminen
- Kehotteiden tai muistutusten lisääminen esimerkiksi yksilölliset toiminnanohjauslistat
- Kodin kanssa tehtävän yhteistyön lisääminen
- Lisäohjaus ja taitojen harjoittelu kartoitetun tarpeen mukaisissa käyttäytymis-, sosioemotionaalisissa ja akateemisissa taidoissa, esimerkiksi sosiaalisten tai luki-taitojen pienryhmät joustavin ryhmittelyin tai osa-aikaisena erityisopetuksena

Yleinen tuki:

- Ryhmän käyttäytymisodotusten ja toimintatapojen mukauttaminen yhteisöllisiin käyttäytymisodotuksiin
- Ympäristön muokkaaminen toivottua käyttäytymistä tukevaksi
- Käyttäytymisodotusten ja prososiaalisten taitojen opettaminen
- Toivotun käyttäytymisen vahvistaminen kehuilla ja palkkioilla
- Ei-toivotun käyttäytymisen ehkäiseminen ja siihen reagoiminen selkeästi määritellyillä seuraamuksilla, kunnioittavalla ja opastavalla tavalla

Keskeiset elementit

Turvallinen, myönteinen, toivottua
käyttäytymistä tukeva ilmapiiri ja
ympäristö

Hyvin suunniteltu ja organisoitu
opetus

Sosio-emotionaalisten ja
käyttäytymisen taitojen
mallintaminen ja opettaminen

Ympäristön ja toimintatapojen
jäsentäminen, selkeys ja
järjestelmällisyys

Yhteisesti sovitut
käyttäytymisodotukset

Myönteinen vuorovaikutus ja hyvät
suhteet lasten ja nuorten sekä
aikuisten välillä

Toivotun käyttäytymisen
vahvistaminen kehuilla ja
positiivisella palautteella

Talon aikuisten
johdonmukainen, yhtenäinen
toiminta

Tuen toimivuuden arviointi, tuen
muokkaus
ja suunnitelmallinen tehostaminen
havaitun tarpeen mukaisesti

LÄHTEET:

Center on PBIS 2023. Positive Behavioral Interventions Supports [website]. School Wide. <https://www.pbis.org/topics/school-wide> (Luettu 7.12.2023)

Center on PBIS 2023. Positive Behavioral Interventions Supports [website].
What is PBIS. <https://www.pbis.org/pbis/what-is-pbis> (Luettu 1.12.2023)

Center on PBIS. 2022 Supporting and Responding to Student's Social, Emotional and Behavioral Needs: Evidence-Based practices for Educators (Version 2). Center on PBIS, University of Oregon. www.pbis.org

Horner, R. H., Sugai G. & Lewis, T. 2015. Is School-Wide Positive Behavior Support an Evidence-Based Practice? https://assets-global.website-files.com/5d3725188825e071f1670246/5d79730226acc65b8ce8a9a6_2014%2007-07%20evidence%20base%20for%20swpbs.pdf

Kasvun tuki. Menetelmäarvio. 2023. ProKoulu-toimintamalli. <https://kasvuntuki.fi/menetelmat/prokoulu-toimintamalli/> (luettu 13.3.2024.)

Karjalainen, P., Backman, H., Heikkilä, L. 2023. ProKoulu-toimintamalli (Schoolwide Positive Behavioral Interventions and Supports) Toimintamalli ala- ja yläkouluikäisten lasten ja nuorten käytösongelmien vähentämiseksi ja positiivisen käyttäytymisen vahvistamiseksi koulussa (1. arvio). Kasvun tuki aikakauslehti 11/2023 <https://kasvuntuki.fi/wp-content/uploads/2023/06/12-kasvun-tuki-01-2023-prokoulu.pdf>

Nelen MJM, Scholte RHJ, Blonk AM, van der Veld WM, Nelen WBL, Denessen E. School-wide positive behavioral interventions and supports in Dutch elementary schools: Exploring effects. Psychol Schs. 2021;58:992–1006. <https://doi.org/10.1002/pits.22483> | NELENET AL

Niilo Mäki instituutti. ProKoulu. <https://www.prokoulu.fi/> (13.3.2024.)

Santiago-Rosario, M. R., McIntosh, K., Izzard, S., Cohen Lissman, D., & Calhoun, T. E. (September 2023). Is Positive Behavioral Interventions and Supports (PBIS) an Evidence-Based Practice? Center on PBIS, University of Oregon. www.pbis.org

School health for child and adolescents – Providing social, emotional, behavioral and special education services in School. Courcera.org / University of Colorado (joulukuu 2023)

Simonsen, B., Robbie, K., Meyer, K., Freeman, J., Everett, S., & Feinberg A. (November, 2021). Multi-Tiered System of Supports (MTSS) in the Classroom. Center on PBIS, University of Oregon. www.pbis.org.

Yeung, A.S., Craven, R.G., Mooney, M. et al. Positive Behavior Interventions: the Issue of Sustainability of Positive Effects. Ep J Psychol Rev 28, 145–170 (2016). <https://doi.org/10.1007/s10648-015-9305-7>

Etkö ehtinyt saamaan kaikkia lähteitä? Ei hätää, esityksen lähteet löytyvät myös verkkokurssisivun lopusta.

**Kasvun
tuki**
Varhaisen
tuen tietolähde

itla
Itsenäisyyden
juhlavuoden
lastensäätiö